

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE BESCHERMING ALS
MONUMENT, STADS- EN DORPSGEZICHT**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHE-
DEN, AMBTENARENZAKEN EN SPORT,

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescher-
ming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, ge-
wijzigd bij decreet van 22 februari 1995 ;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot
hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzon-
dere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel
6, §1, I, 7°;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering
van 13 juli 1999 tot bepaling van de bevoegdheden
van de leden van de Vlaamse regering;

Gelet op het ministerieel besluit van 06.09.1999
houdende vaststelling van de ontwerplijst van voor
bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsge-
zichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie
voor Monumenten en Landschappen van 03.02.2000,

B E S L U I T :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van
het decreet van 3 maart 1976:

Wegens zijn historische waarde:

- als monument:

Het hof ten Steen, gelegen te

Linter (Orsmaal-Gussenhoven), Helen-Bosstraat (ORS) 30;

bekend ten kadaster:

Linter, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer 183E (DEEL).

Wegens zijn historische en artistieke waarde:

- als monument:

De Sint-Pieterskerk van Orsmaal met inbegrip van de kerkhof-
muur en het hekwerk, gelegen te

Linter (Orsmaal-Gussenhoven), 3e Regt.Lansiersstraat (ORS) ;

bekend ten kadaster:

Linter, 3e afdeling, sectie B, perceelnummers 185A (DEEL),
186A.

Wegens zijn historische waarde:

- als monument:

De zgn. Smidskapel of Witte kapel, gelegen te Linter (Orsmaal-Gussenhoven), Helen-Bosstraat (ORS) ; bekend ten kadaster: Linter, 3e afdeling, sectie B, perceelnummer 174/2.

Wegens zijn historische waarde:

- als dorpsgezicht:

De dorpskern van Orsmaal, gelegen te Linter (Orsmaal-Gussenhoven), Ezelsbaan (ORS) ; Helen-Bosstraat (ORS) ; 3e Regt. Lansiersstraat (ORS) ; Sint-Truidensesteenweg (ORS) ;

bekend ten kadaster:

Linter, 3e afdeling, sectie A, perceelnummers 269D, 383A3, 383E3, 383H3, 384K, 384M, 384P, 384R;

Linter, 3e afdeling, sectie B, perceelnummers 181, 182/2A, 182/2B, 182A, 183E (DEEL), 185A (DEEL), 187/2A, 187C, 188C, 189A, 191N, 192D, 192E, 195A, 196G, 196M, 196N, 196P, 198B.

Art. 2. De **historische** waarde van het hof ten Steen wordt als volgt omschreven: voormalige zetel van een kleine heerlijkheid van de hertogen van Brabant, strategisch gelegen op de grens met het prinsbisdom Luik, vlakbij de Getebrug, en vanaf de 13de eeuw een leengoed in het bezit van de lokale dorpsheren. Als voorbeeld van een kleine middeleeuwse waterburcht waarvan nog belangrijke bovengrondse resten bleven bewaard is het hof ten Steen van Orsmaal vrij uniek. Niettegenstaande de demping van de grachten en een vrijwel volledige heropbouw na de bliksemslag van 1868 appeleert het algemeen silhouet, de gesloten kwadraatstructuur, de poortingang aan de noordzijde en de ruime proporties van het huidige, op de oude funderingen opgetrokken hoevecomplex nog in sterke mate aan de vierkante waterburcht waarvan één van de vier ronde hoektorens bleef bewaard.

De **historische** waarde van de Sint-Pieterskerk, de kerkhofmuur en het hekwerk wordt als volgt omschreven:

als voormalige eigenkerk in de periode 1106-1131 vlakbij de primitieve burcht gebouwd door Godfried met de Baard vormt de huidige, 1765 gedateerde Sint-Pieterskerk met haar sfeervolle omkadering van bakstenen muren en hekkens een mooi voorbeeld van een bescheiden, classicistische in bak- en natuursteen opgetrokken plattelandskerk. Het karakteristieke silhouet wordt bepaald door een strenge aaneenschakeling van geometrische volumes van een éénbeukig schip, een iets smaller en lager uitgewerkt koor en een door halfronde dienstruimten geflankeerde vierkante westtoren, waarbij de uiterst sobere wandgeleding is herleid tot een strakkeritmering met grote rondboogvensters in een vlakke natuurstenen omlijsting.

De **artistieke** waarde van de Sint-Pieterskerk wordt als volgt omschreven: de eveneens classicistisch uitgewerkte binnenruimte met sobere pilasterstelling en tongewelf wordt verrijkt met een merkwaardig baldakijn (1765? of 1815?) boven het altaar,

een Forceville orgel, een fraai koorgestoelte (ca. 1700) afkomstig van de abdij van Maagdendal en enkele merkwaardige houtskulpturen.

De **historische** waarde van de zgn. Smidskapel of Witte kapel wordt als volgt omschreven: vermoedelijk gebouwd midden vorige eeuw door ene Jan Lowet ter vervanging van een oudere kapel vormt deze Mariakapel een goed bewaard voorbeeld van een neo-classicistische votiefkapel met centrale, meer bepaald octogonale plattegrond, uitgevoerd in bak- en natuursteen met natuurleien schilddak waarbij de toegang wordt geaccentueerd door een gevelbreed hardstenen rondboogportiek geflankeerd door gegroefde pilasters met sokkel en dorisch kapiteel. De verzorgde binnenruimte met mozaïek-marmervloer wordt gestructureerd door een ionische pilasterstelling waarbij de kroonlijst wordt opgehoogd met empire-motieven.

De **historische** waarde van de dorpskern van Orsmaal wordt als volgt omschreven: met het door weiden, boomgaard en meidoornhagen omkaderde hof ten Steen en de ommuurde Sint-Pieterskerk in zijn onmiddellijke nabijheid vormt de dorpskern van Orsmaal een opmerkelijk groene enclave die op treffende wijze refereert aan structuur, samenstelling en omvang van deze oude feodale site uitgebouwd rond de bescheiden waterburcht van de hertogen van Brabant.

Rond deze opvallend gave feodale kern ontwikkelde zich een randbebouwing met ondermeer tolhuis, pastorie en gemeentehuis annex school die tekend is voor de recentere ontwikkelingen van Orsmaal tot een kleine, landelijke gemeente aan de Gete.

Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel, 13 juni 2000

VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENAREN-
ZAKEN EN SPORT,

Johan SAUWENS.